

Albrecht Ferenc

Amerika

Enyhe volt ez a délután is a dombok alatt, a fűzfák között, a földnek ezen az oldalán. A rézsút beeső napsugarak és a hosszú árnyékok délutánja.

Amerikai délután.

A meleg levegő áramlásában nem látszott, hogy a madarak mozgatnák repülés közben a szárnyukat... így is volt talán. Abigail a szeme sarkából nézegette őket, mert éppen ráért, befejezte a neki kiosztott munkát. Felegyenesedett és vágott egy grimaszt a szája szélével.

– Na, ezeket odaszögelték – gondolta.

A ház előtt, a fűzfák árnyékolta tágas térben a munka mintha magától haladt volna... nem az emberi kezek nyomán. Abigail éppen csak hátrament a fészerhez megnézni, hogy nem oda tette-e le a metszőkést, és mire visszajött, a férfiak már az összes maradék fát felaprították és behordták. Abigail remélte, hogy most lesz legalább egy szabad negyedórája, amikor senki sem figyel rá és nem keres neki valami elvégzendő munkát. Mert az mindig van errefelé, nemigen lehet megállni. Amikor Gim, az úr fia elment egyszer egy hónapra északra és visszajött, rögtön azt kereste, hogy mi változott, mit építettek a környéken; rendbe tették-e, amit rendbe kellett tenni. Vidám gyerek volt ez a Gim, nem nagyon látta soha senki rosszkedvűnek. Mitől is lett volna az.

Magával hozott akkor egy jókora vörösfenyő gerendát is, aztán azt darabolta, gyalulta, csiszolta jó pár napig. Abigail kérdezgette is, hogy mi lesz belőle, de Gim azt mondta, majd meglátja úgyis. Abigail arra gondolt, milyen jó is lenne, ha a Gim padot csinálna. A fák alá. Egy hét múlva készült el vele, és kiderült, hogy kapunak szánja. Kerítés eddig is volt a birtok körül, hát most lett kapu is, a vörösfenyőből. Ráírta nagybetűkkel a Gim: Deckard birtok. Eddig csak úgy bement az ember a birtokra; most már valósággal belépett. Abigail legalábbis így érezte, amikor áthaladt a díszesre faragott kapu alatt, és ezt nagyon előkelőnek találta. A szomszéd birtokon ilyen nincs, ott nem mászkálnak kapuív alatt a niggerek.

Mivel a madarak elrepültek, Abigail a dombhajlás felé tekintett és észrevette, hogy két alak közeledik lovon, akik az előbb még nem voltak ott. A kikaposott ösvényen jöttek. Határozottság mozgatta őket. Nem néztek az útról már jól látható Mississippi felé, holott a folyó váratlan feltűnésével a legtöbb utas tekintetét magára szokta vonni. A nagy, az áradó, a végtelen folyó... Lehet, hogy ezek nem is utasok? Abigail egyszer beleejtett éjjel egy égő csomót a vízbe, és sokáig nézte, hogyan ereszkedett lejjebb és lejjebb, egészen a látóhatárig a tűz... holott máskor minden neszre megriadt, vadállatokat sejtett, vagy ami még rosszabb, embereket, ha éjjel kellett valamiért kimennie a házból... de akkor, azon az estén minden máshogy volt, azon az estén maga sem tudta, hogy sírjon-e vagy a folyót nézze, vagy a folyóban a tüzet... Az éltető láng meg-megvillant a szemében, amíg a szemhéja lassan-lassan le nem csukódott a parton. Álmai a folyóhoz láncolták őt attól az estétől. Sokszor álmodta azt,

hogy ő a víz lánya, és az óceánban él. Az óceán hajókat hoz a hátán, melyből új élet sarjad. Nagypától hallotta ezt a mesét, ő emlegette, hogy majd megérkezik az a hajó... és szabaddá tesz minket. Abigail nem tudta, hogy ezt a mesét nagypapa találta-e ki vagy ő is csak úgy hallotta valahol; erről nem kérdezte meg sohasem az öreget.

És most már hiába is kérdezné.

A két férfi már a kerítéshez ért, leszálltak a lóról és egyenesen a ház felé tartottak. Tekintetükkel a gazdát keresték, ahogyan a rabszolgák mellett elhaladva a fűzfák alá értek. A kutyák megindultak feléjük, aztán a határozott mozdulatok láttán meggondolták magukat; leültek a földre és tisztelettel nézték a két idegent, akik néha a rabszolgák felé pillantottak.

A két idegen körbenézett, és látták, hogy a birtok gazdája nincs a ház előtt. Fellépdeltek a deszkalépcsőn és bekopogtak.

Abigail tudta, hogy a gazda nincs otthon; tegnap utazott el Zacharyba marhaszvényeket írni. Így Abigail várta, hogy majd Lennox fogadja a jövényeket.

Csak ritkán nyílt meg ebben a házban a főbejárat ajtaja; a gazda és a személyzet is az oldalajtót használta, nemcsak a rabszolgák. Az oldalajtó lógott a sok nyitogatástól, és hiányzott a festés az ajtó tokja körül. Egyszer egy disznó elszabadult egy éjjel, és reggelre szétrágtá az ajtó alját. Szép langyos hajnal volt, amikor észrevették a bajt, a disznó nyugodtan állt a megrágott ajtó mellett. Lennox aztán jól oldalba rugdosta ezért.

A főbejárat ajtaja gyönyörű fehér volt, így is illik, hogy a fehér urak azonnal ezt az irányt választották, gondolta Abigail. Lennox talán meg sem hallotta, hogy valaki onnan kopog.

Abigail tudta, hogy most neki kell megkeresnie Lennoxot, hogy tudassa vele: vendégek jöttek. Egy pillanatra az újságra gondolt, amit a fészker mögött rejtett el, az egyik fa gyökerei között. Még alig tudott beleolvasni, pedig már vagy egy hete szerezte. Amikor elküldték a szomszéd birtokra kátrányért, akkor akadt rá az út porában. Valaki otffelejtette, ő meg felszedte. Még nagypapa magyarázta el neki a betűket; hogy az öreg honnan tanult meg olvasni, arról nem mesélt soha. Legjobban az tetszett Abigailnek még kislánykorából, amikor nagypapa felolvasott neki egy cikket. Egy aranymosóról szólt, akinek sikerült kimosnia egy folyóból ötven dollár aranyat. Abigail attól fogva meg volt győződve arról, hogy majd egyszer ő is fog aranyat találni.

Amikor egyszer egy ócska ruhába öltözött, mocskos és bűdös öregasszony be akart kéredezni a birtokra egy éjszakára, és elkergették, Abigail úgy érezte, itt a nagy nap. Az öregasszony, akit a többiek boszorkánynak mondtak, dél felé vette az irányt. Abigail kihasználta, hogy mindenkinek a földre kellett mennie dolgozni és a szerszámokat készítették elő. Egy óvatlan pillanatban kirohant a kapun, egyenesen az öregasszony után. A délutáni fényben jól látta távolodó, sötét alakját. Neki tudnia kell, hol lehet az arany. Abigail úgy gondolta, mindenhol van arany, ahol emberek vannak, mindenkire jut legalább annyi, mint amennyi az aranymosónak jutott. Majd az öregasszony elvezeti oda, az ilyenek nem véletlenül jelennek meg. Végül egy kis erdős résznél érte utol, ahol az öregasszony leheveredett, és mire Abigail megtalálta, már el is aludt. Egy fa gyökereinek támasztotta a fejét. Abigail a fa másik oldalához lopózott és a kezével kezdett ásni, bízva benne, hogy ott lesz az arany.

Aranyat ugyan nem talált, de a nagy erőlködésben úgy elfáradt, hogy leheveredett és őt is elnyomta a buzgóság. Arra ébredt, hogy lovasok veszik körül. A birtokról jöttek érte. Mindenki azt hitte, hogy az öregasszony babonázta meg, úgyhogy legnagyobb meglepetésére őt nem is bántották. Hogy az öregasszony ekkor merre lehetett, azt nem tudta, mert többet sohasem látta. Pedig szerette volna, ha visszatér és végre elvezeti az aranyhoz. Egy olyan napon, amikor nem kell dolgozni, és nem keresik, legalább csak pár órára. Abigail nagyon várta ezt a napot. Egyszer biztosan eljön. Sajnálta, hogy nem maradhatott ott, ahol elaludt. Szép, árnyas hely volt.

Most nem tudta, hogy mit is tegyen. Ha elfut Lennoxért, akkor a két úr továbbra is feleslegesen fog kopogtatni, vagy esetleg elmennek, mire ő előkeríti Lennoxot. Ha odaszól nekik, lehet, hogy még a végén ezért is jól megpofozzák. Mégis ezt a lehetőséget választotta, bízva benne, hogy pofon nem lesz belőle; de úgy érezte, segítenie kell az olyan embereknek, akik rájuk néznek, és nem levegőnek tekintik a fajtáját. Látta, hogy a többiek is azon tanakodnak, amin ő, levetett kalappal, tétovázva.

Gyors elhatározással odalépett a jövevényekhez. Fent álltak a pár fokos lépcső tetején, de ő oda nem mehetett utánuk, meg sem fordult ilyesmi a fejében. Még sohasem járt arra. Mielőtt azonban megszólíthatta volna őket, az egyik, az alacsonyabb a szemébe nézett és azt kérdezte:

– Nehéz napotok volt ma?

Abigailt annyira meglepte a kérdés, hogy hirtelen azt sem tudta, mit kellene felelnie. Bámult csak a két idegenre. A kiejtésből hallotta, hogy nem helybeliek.

Kik lehetnek ezek?

Abigail pislogott.

Élesen sütött rájuk a nap, a szeme pedig még nem szokta meg egészen a fényt, mert a fák alatt árnyékosabb volt. Pár gondolat után csak arra tudott jutni, hogy rajta gúnyolódnak. Ránézett a kérdezőre. Komoly, nyugodt férfiarc. A másik arcán sincs mosoly, nem úgy néz ki, mintha a következő mondatával el akarná kergetni vagy bolondot akarna csinálni belőle mindenki előtt.

– Sokat dolgoztál? Fáradt vagy? – kérdezte most a magasabb, a szakállas, és érdeklődve pillantott Abigailre, aki csak bámult anélkül, hogy egy szót szolt volna.

Aranyból való óralánc csüngött elő az idegen zsebéből, és Abigail megítélése szerint nagyon elegánsan volt öltözve.

Mozdulatlanul álltak mindhárman. A két férfi tekintete Abigailen. Abigail meg őket nézte. Teljesen ellefejtette, hogy háta mögött állnak a többiek. Honnan jöhetnek ezek az emberek, gondolta megint. Még sohasem voltak itt. Minden arcvonásukat élesre rajzolta a fény. Határozott arcok.

Hirtelen nagyon jólesett neki az a kérdés. Nagypapa tudott így kérdezni, ilyen kedvesen. Nagypapa nem állt ott fönt sohasem, gondolta még, de szinte észre sem vette ezt a gondolatot. Éppen csak végigfutott az erein.

Végre megszólalt:

– A mister nincs itt, de szólhatok a Lennoxnak.

– A többiek miért nem jönnek ide? – kérdezte a szakállas.

Abigail most már nem csodálkozott annyira. Végül is az urak arról beszélnek, amiről akarnak, ő meg megpróbál válaszolni, ez a legtöbb, amit tehet.

Ezért még nem büntette meg senki. De nem is olyannak látszanak ezek itt, mint akik erre készülnének. Már egy árnyalattal magabiztosabban válaszolt:

– Dolgoznak azok, uram. Sok a dolog.

Kicsit megijedt arra a lehetőségre, hogy ezek most idehívják a többieket. Ha nem mennek, abból is baj lehet még, ha meg mennek, és a Lennoxnak nem tetszik, akkor aztán megint lesz nemulass.

– Lennox Mr. Deckard fia? – kérdezte az alacsonyabbik.

– Nem, az a Gim. De ő sincs itt. Lennox intézi itt a dolgokat, mister.

Az idegenek szemén és alig látható fejmozdulatán látta, hogy szólhat Lennoxnak.

– Mingyár' jövök.

Azzal gyorsan nekieredt, de már a második lépésnél látta, hogy jön is Lennox.

Lennoxnak volt valami hatodik érzéke, amivel megsejtette, ha szükség volt rá. Miután kiadta a munkát a rabszolgáknak, hátrament a kuckójába, hogy kialudja magát. Amikor az idegenek megjelentek, valami belső ösztön felébresztette. Kikukkantott a deszkák résein, látta, hogy ezek valami urak lehetnek. Nyilván akarnak valamit, gondolta. Átsimította kezével a haját, hátha beleragadt valami szalma vagy egyéb... mégse úgy álljon az idegenek elé, mint egy madárjlesztő.

Hamar odaért a bejárathoz, szedte is a lábát rendesen. Ahogy elhaladt a rabszolgák mellett, egy lapos pillantást azért vetett rájuk a rend kedvéért, nehogy még azt higgyék, hogy ő itt most mások kedvéért ugrál, és még összebeszélnek a háta mögött. Fellépdelt a lépcsőn az idegenek mellé.

– Jó napot! – mondta, és biccentett hozzá a fejével. – Mit parancsolnak?

– Kossuth – nyújtotta kezét a szakállas.

Lennox megszorította az ismeretlen kezét, előtte gyorsan ránézett a sajátjára, hogy tiszta-e, mert ebben egyáltalán nem volt biztos. A másik is bemutatkozott, de ezt a nevet már nem értette tisztán, mert az egyik rabszolganő éppen akkor loccsantott ki egy jókora dézsa elhasznált vizet a földre, a ház oldalánál. Lennoxot különösebben nem zavarta a dolog, mert minden ismeretlent misternek nevezett. Meg úgy látta, hogy a szakállas fog beszélni úgyis, így rá figyelt; várta, hogy elmondja, mit akar.

Ekkor eszébe jutott, hogy Abigail is ott áll, holott semmi szükség rá.

– Te meg mit ácsorogsz itt? Végezd a dolgod! – mondta a lánynak. Abigail egészen természetesnek vette Lennox szavait, meg nem is mondta durván. Szépen leügetett a lépcsőről. Általában rendes ember volt ez a Lennox, ha meg éppen mérges volt valamiért, azt lehetett látni rögtön a szemén, és olyankor inkább vigyázott vele az ember.

Ahogy leszaladt a lépcsőn a fészker felé, eszébe jutott, hogy a munkájával lényegében végzett, és nincs is miért hátramennie. Lennoxra pillantott: nem órá figyel, hanem az idegenekre. Aztán eszébe jutott az újság. Most. Most végre hátramehetne... De ahogyan kigondolta, hogy nekiindul, a másik pillanatban már nemet is mondott erre az ötletre.

Nem, itt marad. Csak a fűzig ment el, kissé távolabb a többiektől, és a ház felé fordult.

Az idegenek és Lennox beszélgetni kezdtek. Abigail úgy gondolta, hogy az idegenek biztosan valami üzleti ügyben érkeztek, ahogyan a többiek is. A múltkor egy ismeretlen azzal az ötlettel érkezett, hogy megveszi az összes rabszol-

gát. Merthogy szüksége van rájuk, az álmaihoz. Hogy mi lehetett ez az álom, a feketék nem tudták meg, pedig Lisa nagyon hallgatózott a szoba mellett, ahol a gazda és az idegen tárgyaltak.

Abigailnek ez a két idegen mégis másmilyennek tetszett. Még egyszer sem történt olyasmi, hogy egy idegen megkérdezte volna tőle, hogy elfáradt-e a munkában. Abigail az idegenekre pillantott, igyekezett alaposabban maga elé idézni a szakállas arcvonásait. Igen, eszébe jutott, mi ragadta meg benne a figyelmét az előbb. Amikor a szakállas ránézett és kicsit elmosolyodott, apró ráncok szaladtak össze a szeme körül. Abigail a lelke legmélyéig meg volt győződve róla, hogy ha valakinek összeszaladnak a ráncai, amikor mosolyog, annak jó embernek kell lennie.

Nagypapa volt az utolsó, jutott eszébe, aki megkérdezte tőle, hogy elfáradt-e. A drága nagypapa... akitől ki tudja, megkérdezte-e valaha is bárki, hogy elfáradt-e... És annak az apjától... Mert az is robotolt valakinél, ezt Abigail szinte nem is tudta volna máshogyan elképzelni. Hol élhetett és halhatott meg az ő dédapja? Hogy hívhatták?

– Szállást szeretnénk ma éjszakára – mondta Kossuth Lennox felé fordulva. – Fizetünk is érte, ha kell.

Lennox nagyot nézett, ezt az utóbbi ajánlatot teljesen feleslegesnek találta. Előfordult már, hogy idegenek érkeztek hozzájuk, akiken látszott, hogy nem idevalósiak. Ha tisztességes volt a megjelenésük, minden további nélkül kaptak egy szobát és ellátást. Mr. Deckard kifejezetten örült is, ha társasága akadt, akikkel elbeszélgethetett olyasféle dolgokról, amikről az ittenieknek fogalmuk sem volt, vagy amikről éppen nem nyilvánítottak véleményt.

– Nézünk maguknak két szobát, mister – mondta Lennox.

Kossuth biccentett, aztán a rabszolgák felé nézett.

Abigail észrevette, hogy a szakállas egyre többször pillant a rabszolgák felé, Lennox pedig bizonytalanul feléjük int, mintha azt közölné az idegenekkel, hogy ha akarnak, menjenek oda hozzájuk.

Kossuth és társa lelépdeltek a lépcsőről és elindultak a rabszolgákhoz. Lennox mögöttük haladt, várta, hogy kiderüljön, mit akarhat még a két idegen. Ha rabszolgát akarnak venni, azt a gazdával kell majd megbeszélniük, mert az üzletnek ez a része már nem az ő dolga. Deckard mindig is maga intézte a rabszolgák ügyét.

Hirtelen kétségbeesett üvöltés hallatszott. Abigail összerezsent, Kossuth és társa is ijedten fordult a hang irányába.

Az egyik rabszolga fél térdre ereszkedve, döbbent tekintettel meredt a kezére, amelyből egyenletesen, sűrű és gyors cseppekben hullott a vér. Mindenki odarohant, egy pillanat alatt körbevették a sebesültet.

– Mi történt? – kérdezte az egyik rabszolgánál a térdelőt, helyette egy másik válaszolt, aki a véres baltát is látta a sebesült lába mellett.

– Odavágott a baltával a kezére.

Kossuth odaszólt a társának, hogy hozza be a lovakat, maga pedig a rabszolgákat gyengéden félretolva a sebesülthöz lépett. Maga felé fordította a véréző kezét és a sebre tekintett.

– Elég mély, de csontot szerencsére nem ért. Megmarad a kezed, ne aggódj – mondta a rémült tekintetű rabszolga szemébe nézve.

– Hozzatok egy vödör tiszta vizet!

Kossuth társa beviharzott a lovakkal; a sajátján ült, kezében a gyepelővel vezette a másik lovat.

– Szorítsd a másik kezedd a csuklódat – mondta Kossuth a rabszolgának, de az még nem tért teljesen magához az ijedtségtől; így maga fogta meg a rabszolga jobb kezét és tette rá a balra. Aztán felállt és a lóhoz lépett, gyors mozdulatokkal kioldotta a nyeregtáska csatját. Üvegtégelyeket, kötszert és egy dobozkát húzott elő. Felnyitotta az egyik üveget, egy darab tépést vett a kezébe, és sötét folyadékot öntött a vászoncsíkra. Aztán egyik kezével összenyomta a sebet.

– Önts vizet a kezére, hogy lemossa a vért – szólta Kossuth az egyik asszonyhoz, aki már a sebesült mellett várakozott a vödör vízzel és érdeklődve figyelte az idegen mozdulatait. A víz lemosta a vért a sebről és Kossuth kezéről.

– Ne kiálts, ha csípne! Segít – szólta Kossuth a rabszolgához, és a tépéssel letisztította a sebet, olyan gyorsan, amilyen gyorsan lehetett, mielőtt újra elöntené a vér.

– Adhatod a tűt – szólta társához, aki már kezében tartotta a kért tárgyat, megtisztogatva ugyanazzal a folyadékkal, mint amivel Kossuth a sebet lemosta.

Kossuth a sérült szemébe nézett.

– Lélegezz mélyeket!

A rabszolgák döbbenet nézték, ahogyan Kossuth szabályosan és nyugodtan összevarrta a sebet, és a sérült hang nélkül tűrte az egézet. Kossuth úgy térdelt, hogy a sebesült csak a hátát láthatta.

Elkötötte a fonal végét, aztán még egyszer tiszta vizet kért. A sebet újra lemosta a sötét színű folyadékkal, és egy tépéssel átkötötte az egézet.

– Lára tudsz állni? – kérdezte a vérvesztéstől és ijedtségtől még kábult rabszolgától. A nyakába vette a sérült karját és feltámogatta. Pár lépést kísért, aztán átadta két másik rabszolgának, akik aggódó és hitetlenkedő tekintettel betámogatták a sérültet az egyik barakkba.

– Ha megengedi, este még megnézném újra a kezét – fordult Kossuth Lennoxhoz.

Lennox némán és szinte lenyűgözve bólintott. Olyan gyorsan történt a baleset és a sebesült ellátása, hogy mire ő megtette volna a szükséges intézkedéseket, már nem volt mit elintézni. Ő, ahogyan teljes nyíltsággal beismerte maga előtt, legfeljebb a sebet tudta volna bekötözni és a sérültet némi whiskyvel megitatni. Egyszer, még évekkel ezelőtt látta, ahogyan egy csúnya lábsebet lőporral égettek ki, de neki eszébe sem jutott volna, hogy ilyesmivel próbálkozzon. Félt volna, hogy csak még nagyobb bajt okoz, mint ami már amúgy is megvan.

Lennoxnak hirtelen eszébe jutott, hogy mit is keresnek ők kint az udvaron.

– Beszélni akart velük, mister – mondta Lennox, a rabszolgákra bökve. Úgy gondolta, hogy ezek után az a legkevesebb, hogy mindenben szó és gondolkodás nélkül eleget tesz az idegen óhajainak, és nem törí a fejét, hogy mit miért akarhat.

A rabszolgák Kossuthot bámulták; közben hátratekintgettek, mert érdekelte őket, hogy a sérült milyen állapotban lehet.

– Köszönöm. Majd inkább este, most talán nem alkalmas – mondta Kossuth a rabszolgákon végigtekintve, miközben összeszedte a holmiját. – Inkább megköszönném, ha megmutatná a szobámat.

Lennox körbenézett, majd egy Irene nevű lánynak szólt, hogy kísérje fel az ismeretlent a vendégszobába. Abigail éppen észrevette, hogy Kossuth a földön felejtette az egyik tégelyt, így gyorsan lenyúlt érte. Ahogy Kossuth hátralepve feléje fordult, szó nélkül átnyújtotta az üveget, az ismeretlen szemébe tekintve.

Irene nevének hallatán Abigail olyan ijedt tekintettel nézett Kossuthra, amit nem lehetett nem észrevenni. Kossuth, bár nem tudta mire vélni ezt a riadt tekintetet, nem töprengett rajta különösebben. Megköszönte az üveget, és oda szólt Lennoxnak:

– Ő is felkísérhet talán.

– Ez a maga szobája, mister – mondta Abigail, és szélesre tárta a szoba ajtaját.

Kossuth minden habozás nélkül belépett, nem nézelődött a küszöbön állva ide-oda, hogy hova is megy be. Kalapját az ágyra dobta, ez volt a legközelebbi bútor, ami a keze ügyébe esett. Odalépett az ablakhoz és kinyitotta. Nagy levegőt vett.

Abigail a küszöbön állt és várta, van-e észrevétele vagy kérése a fehér úrnak. Közben olyan gyorsan, ahogy csak tudta, alaposan megnézte magának a szobát. Kétszer látta eddig összesen a vendégszobát, utoljára évekkal ezelőtt. A harmadik alkalommal sem változott benne semmi, és Abigail ezt csendes örömmel nyugtázta. Zöldre festett falak, fa ablakkeretek, az ablakból látszik a fák teteje. És besüt a nap. Abigail úgy gondolta, hogy messze a legtöbb, amit ember elérhet, hogy egy ilyen szobában lakhat. Hiszen az ágy biztosan kényelmes. Teljesen egyedül lehet itt az ember, nem zavarja az embert a világon senki. Ez lehetne az ő igazi otthona. Az otthona, ahonnan ki van zárva, hiszen ahányszor csak megláthatja, már el is foglalja valaki helyette. Itt lenne idő elolvasni az újságot is, amit talált, futott át rajta a gondolat, rövid időn belül már másodjára.

Kossuth egy pillantást vetett hátra, ennyi elég is volt, mindent megértett belőle: ahogy Abigail az ajtóban állt és a bútorokat nézte...

Kossuth megfordult az ablakban, a zsebébe nyúlt, és miközben keresgélt, odaszólt Abigailnek:

– Ül csak le.

Azzal megfogta a hozzá legközelebb eső széket és Abigail elé tette.

Abigail meg sem mozdult, azon gondolkodott, hogy most mit kellene tennie. Annyira szeretett volna ebben a szobában maradni, mintha valami csoda várna ott rá évek óta, de arra gondolt, hogy ha kiderül, hogy ő itt benn üldögélt, akkor a legkevesebb, hogy elverik.

Kossuth észrevette a lány zavarát.

– Értem. Félsz, hogy baj lesz belőle. Ne törődj vele, elrendezem.

Olyan magabiztosan és magától értetődően mondta ezt, hogy Abigail elcsodálkozott. Leült a székre. Egy valódi széken ült, párnázott ülőkével. Ha ezt nagyapapa megérhette volna... el se hitte volna az öreg, ha csak úgy elmondja neki.

Kossuth megtalálta zsebében a szivartárcáját. Kivett egy szivart, rágyújtott, és elégedetten kifújta a füstöt.

– Amióta ideértem, most ülök először úgy le, hogy nem egy szobainas áll előttem, és nem azért nyúlok a zsebembe, hogy borraivalót adjak – mondta mosolyogva. Nagypapa tudott úgy mosolyogni, hogy közben finoman összefutottak a ráncok a szeme körül, gondolta Abigail. Csak a nagypapa már öregebb lehetett ennél az embernél.

Abigail úgy érezte, hogy ez az ember egy rossz szót sem fog mondani, ha megszólítja.

– Régóta úton van, mister?

– Hát, ami azt illeti, eléggé – válaszolt Kossuth, egy csöppet sem lepődve meg a kérdésen. A szeméből lehetett látni, hogy jólesik neki ez a kérdés.

– Jó magának, hogy úton lehet.

Kossuth érdeklődve nézett Abigailre. Erre már nem lehetett valami sima választ adni, mint általában azokra a kérdésekre, amiket mostanában feltettek neki. Elgondolkodva forgatta kezében a szivart. Láthatóan eltöprengett. Abigail úgy vette észre, hogy sok minden eszébe juthatott egyszerre az idegennek, és nagyon remélte, hogy nem hozta kellemetlen helyzetbe. Akkor kirohanok innen, gondolta hirtelen.

– Te is szeretnél útra kelni? – kérdezte Kossuth.

– Ó, igen, mister.

Ezt nagyon gyorsan rávágta Abigail.

– Merrefelé?

– Hát bárhová, teljesen mindegy.

Kossuth mélyet szívott a szivarból és lassan fújta ki a füstöt.

– Mégis, hol állnál meg?

Abigail gondolkodott egy kicsit.

– Ahol már nem jönne értem senki. Addig mennék.

Kossuth megérezte, hogy ez a mondat nem csak kitalált, jövőbéli lehetőség a lány számára. Egy történetet látott meg Abigail tekintetében. Érdekes történet lehet. És talán nemcsak ezé az egy rabszolgalányé.

Valójában Abigail kint volt egyik nap a földeken, és mikor egyszer több-órányi munka után körülnézett, nem volt mellette senki. Azóta sem tudta, hogy ez hogyan történhetett meg. Annyira egyedül találta magát, hogy egy teremtett lelket sem látott maga körül. Azt sem értette, hogy hogyan keveredhetett el a földről a patak partjára, sűrű fák közé. Aztán egyszer csak ráesteledett, feljött a hold és lehűlt a levegő.

Még soha azelőtt nem érezte magát ennyire elhagyatottnak. De azt is érezte, hogy most teljesen magára van utalva. Senki sem szólt hozzá. Nem volt előtte semmi feladat, amit el kellett volna végeznie. Ott csak a patak volt, egy ösvény és a félhomály. Mindent látott, telihold volt. Nagy levegőt vett, és elindult abba az irányba, amelyről sejtette, hogy nem a szálláshoz visz.

Ekkor jutott eszébe, hogy ha nem arra megy, nem fogja látni nagyapát sem. És neki oda kell mennie, ahol nagypapa van. Rettenetesen sajnálta, hogy nagypapa most nem lehet valahol máshol. Mondjuk a dombok mögött, mert ott biztosan házak vannak, a házakban pedig emberek. Elkésérítő volt tudni, hogy nagypapa semmiképpen sem lehet ott. És így ő sem.

– Szeretted volna látni ezt a szobát, igaz? – kérdezte Kossuth. Olyan váratlanul jött ez a kérdés, hogy Abigail nyitva felejtette a száját, és meg is ijedt egy pillanatra, mint akit rajtakaptak valamin. De ahogy rátekintett Kossuth arcára, úgy érezte, hogy megbízhat ebben az emberben. Nem azért kérdezi ezt, mert elítélné a vágyát.

– Igen, uram.

Kossuth látta, hogy Abigailnek jólesne elmondania valakinek, miért szereti ezt a szobát. Csak egy kis biztatásra vár.

– Mi tetszik benne neked? – kérdezte, miközben maga is körbehordozta tekintetét a falakon, függönyökön.

– Látja azt a képet a falon, uram? – kérdezte Abigail félénken, és a falra nézett. Egyszerű kivitelű olajkép volt, megsárgulva egy kissé az időtől.

– Kislánykoromban láttam először, uram, amikor egyszer felkísérhettem Abrahamet, az akkori inast. Akkor azt képzeltem, hogy abban a házban fogok lakni. Hogy ha erősen gondolok rá, akkor egy nap ott fogok fölébredni. Ott, ahol igazából áll. Felkelek, tejet melegítek a tűzhelyen és felsöpröm a szobákat.

– Ezért szeretted volna újra látni – bólintott Kossuth, nem kérdőn, hanem mindegy befejezve Abigail gondolatát. Abigail nem válaszolt, csak a szeme vált csillogóbbá. Látszott rajta, hogy nem sok mindenkinek mondta ezt el eddig.

– Magának biztosan szép nagy háza van, mister.

Most Kossuth hökkent meg egy pillanatra. Elmosolyodott.

– Miből gondolod?

– Maga úr – mondta Abigail.

Ez a körülmény az ő szemében ugyanolyan egyértelművé tette a házat, mint ahogy az embereknek orruk van. Van és kész, ez már csak így van. Kossuth újra a képre nézett. Most ő gondolkodott el. Leütötte a hamut a szivarja végéről.

– Jó lenne tudnom, mi van most a házammal. Pontosan emlékszem minden sarkára. Egy cseresznyefa áll előtte. Nagyon öreg fa, nem volt már túl sok gyümölcs rajta mostanában, meg gyakran el is fagyott. De amikor egyszer valamelyik barátom megkérdezte, hogy miért nem vágatom már ki, azt mondtam neki, hogy annak ott van a helye.

Abigailnek eszébe jutottak a fák, amikor akkor este érte jöttek. Már messziről hallotta a lovasokat, nem érte váratlanul, amikor egyszer csak felbukkantak. Amikor még mérföldekre lehettek, megfordult ugyan a fejében, hogy ne rohanjon-e a fák irányába, hátha ott el lehet bújni. Aztán csak nem mozdult semerre sem. Ott állt egészen addig, amíg észre nem vették és vissza nem vitték a többiekhez. Akkor nem érezte úgy, hogy elszalasztott volna egy nagy lehetőséget, mert az nem volt lehetőség semmire sem. Másnap, amikor megkapta a magáét az eltűnéséért, akkor kis ideig mégis úgy gondolta, hogy jobban járt volna, ha eléri a fákat.

– Hát majd visszamegy oda, mister – mondta Abigail, ismét a teljes meggyőződés hangján. – Ahol maga él.

Kossuth hosszan megszívta a szivart, és nem lehetett eldönteni, hogy mondani akar-e valamit, vagy csak hallgatni inkább. Aztán rekedtes hangon így szólt:

– Néha az ember nem is feltétlenül akar hazamenni. Jár-ke a világban. Lát ezt-azt, aztán nem is jut eszébe, hogy haza kellene menni. Megtetszenek neki

a hegyek, a levegő. Mindenhol élnek emberek. Elég, ha hazagondol, és akkor ott van.

– Magának van igazi otthona, mister – mondta Abigail.

– Majd visszamegyek oda, persze. Az ember elintézi a dolgait és megy haza. Nem akarja, hogy más végezze el helyette a dolgokat. Még azokat a munkákat sem szívesen engedi át másnak, amiket maga nem szeret. De ha más végzi, annak mégiscsak más lesz a formája, nem igaz?

Aztán már könnyebben folytatta.

– Még ezelőtt jó pár évvel egyik iskolatársammal egy kartográfiát lapozgatunk. Mindkettőnk elmondta a másiknak, hogy hova szeretne eljutni az életben. Ő Afrikát választotta, mert ott sosincs hideg, és mert elképzelte, hogy milyen lehet a dobok pergését hallgatni a szavannán, majomkenyérfa alatt. Sokszor beszélt erről.

Abigailnek nagyot dobbant a szíve. Nagypapa is Afrikáról mesélt mindig. Hogy van egy föld a tengeren túl, ahol szabad a magukfajta. Egy óceán választ el minket otthonától... De egy egyszerű kunyhót ő is össze tudna eszkábálni, gondolta hirtelen. Nem is kell több. Miért kellene?

Ekkor lépések hallatszottak a folyosóról. Abigail zavartan fölpattant. Kossuth nyugodtan felállt, és elindult az ajtó felé. Amikor Lennox megjelent a szobában, barátságosan megérintette a karját.

– Köszönöm a szobát. Jól fog esni a pihenés.

Abigail elsurrant Lennox mellett és gyorsan lekocogott a lépcsőn. Miután pár perccel később Lennox is távozott, Kossuth lassú léptekkel az ablakhoz ment. Újabb szivart vett elő a zsebéből. Rágyújtott. Az ablakpárkányra támaszkodva, elgondolkodva fújta ki a füstöt. Ahogy hallgatta a gazdasági épületek felől hallatszó munkazajt, arra gondolt, hogy ha az ember egy napi járásra van az otthonától, vagy éppen a világ másik oldalán, valami ugyanaz marad: ha arra gondol, hogy hazamenne, akkor útra kell kelnie. És időnek kell eltelnie, mire a gondolatból valóság lesz.

*

Beesteledett. A rabszolgák fáradtan és elbágyadva a barakkjukba tértek. Egy faggyúgyertyát gyújtottak, és akik még nem akartak aludni, halkan beszélgettek a láng halvány fénye mellett.

Kossuth naplemente után egy órával bement a tornácról. A padlódeszkák finoman reccsentek, ahogy a szobájába lépett. Leakasztotta a lámpát és elfújta a lángot, vette a táskáját az ágyról, becsukta a szoba ajtaját, és lement a lépcsőn.

Telt fényvel világított a hold a házra és a birtokra, kirajzolva a rabszolgák barakkjait az éjszakában. Finom szél lengedezett. Kossuth átvágott az udvaron, közben visszanézett a házra, nem látni-e fényt valamelyik ablakban. A ház sötét volt és csöndes. Valahonnan a közelből egy tücsök éles ciripelése hallatszott. Ez volt az egyetlen hang az éjszakában.

Kossuth a rabszolgák barakkjához ért. Ahogy észrevette a fény derengését az ajtó hasadékán át, betolta az ajtót.

A rabszolgák felnéztek, ahogy meghallották az ajtó nyikordulását. A halvány fényben először csak azt tudták kivenni, hogy nem Lennox jött be. Aztán, ahogy Kossuth a fény felé közeledett, megismerték.

– Hol van a sérült? – kérdezte Kossuth.

Az egyik rabszolga a barakk egyik sarkába mutatott.

– Ott van, uram. Nem érzi jól magát, azért nem szól. Láza van.

Kossuth a gyertyával meggyújtotta a magával hozott lámpát. Határozottabb fény áradt szét a barakkban, megvilágítva azoknak az arcát is, akiket eddig csak sejteni lehetett a félhomályban. Kossuth észrevette a sérültet. Féloldalra dőlve egy szakadt szalmamatracon feküdt. A sérült is észrevette Kossuthot, és fel akart ülni. Kossuth hozzálépett, és mellé térdelve, finom mozdulattal visszatolta a matraca. Kezét a sérült homlokára tette. Pár pillanattal később a zsebéhez nyúlt és egy üvegtégelyt húzott elő. Apró golyócskát rázott ki belőle a tenyerébe.

– Feküdj csak. Mi a neved?

– George.

– Nyeld ezt le! Elmúlik tőle a lázad.

George először arra gondolt, hogy fehér emberrel mindig jó bizalmatlannak lenni, és nem szabad elfogadni semmit sem; de aztán arra gondolt, hogy ez az ember bekötözte a sérülését.

Szó nélkül elvette és lenyelte a golyóbist.

Kossuth szétnézett a barakkban, de tudta előre, hogy mit fog látni. A csüggedtség és reménytelenség állott levegője telepedett rá mindenre. Már akkor tisztán megérezte, amikor átlépte a küszöböt. A rabszolgák a földet bámulták, csak kevesen váltottak néha egy-két szót. Rothadó szalma szaga keveredett a verejték szagával.

Kossuth felállt, a mozdulat hangjára felpillantottak a rabszolgák. Körülnézett a barakk szegényes berendezésén. A barakk udvar felőli fala mellett hosszú, keskeny asztal állt, mindkét oldalán padokkal. Kossuth a falnak támaszkodó pad közepére ült és a rabszolgákra nézett.

– Gyertek, üljetek le velem! Ide, az asztalhoz.

A rabszolgák egyáltalán nem értették, hogy mit akarhat Kossuth. Csak páran álltak fel és ültek oda hozzá. Aztán az öregebbek noszogatására végre mind a húsz-egynéhányan az asztal köré gyűltek, csodálkozva és értetlenkedve. Kossuth a magával hozott lámpát az asztal közepére tette.

– Adjatok egy darab leégett fát a tűzről.

A barakk sarkában álló kályhaféle alkalmatosságból valaki kivett egy elszesnedett fadarabot és Kossuthnak adta. Kossuth a fához dörzsölte a mutatóujját és egy A betűt rajzolt vele az asztallapra. Újra a fához dörzsölte a kezét, és most egy B-t rajzolt az A mellé. Hamarosan ott sorakoztak kör alakban az ábécé betűi a némán figyelő és várakozó rabszolgák előtt.

Kossuth elővett a táskájából egy üres tégelyt, és lefelé fordítva az asztalra tette, a betűk képezte kör közepébe. Aztán a rabszolgákra nézett:

– Mindenki gondoljon a többire, akik itt jelen vannak. Gondoljatok egymásra, lássátok magatok előtt a többiek arcát.

A rabszolgák értetlenkedését látva megismételte az imént elhangzottakat. Mivel látták az arcán, hogy komolyan beszél, egyszerre csend lett odabent. Mindenki végighordozta pillantását a többiek arcán.

– Fogjátok meg egymás kezét. Csukjátok be a szemeteket, és úgy gondoljatok egymásra. Most együtt vagytok, erre gondoljatok. Amikor a másikkal gondoltok, gondoljatok arra, hogy mi az, ami közös bennetek azzal a másikkal.

A lámpa lángja mozdulatlanul világította be az arcokat. Az asztalnál ülők lélegzete megnyugodott. Hosszú ideig senki sem szólalt meg a barakkban.

– Most pedig mindenki tegye egy ujját a tégely tetejére.

Az asztal szélén ülők közelebb hajoltak, hogy ők is odaférhessenek.

– Gondoljatok egy emberre, aki egyszer közétek tartozott, de már nincs itt. Őt idézem közénk.

Abigailnek nagyot dobbant a szíve. Ezeket a szavakat csak nagyapára lehetett érteni. Senki mástól nem tudott, akinek az elvesztését ő megélte volna. Ijedten nézett Kossuthra, ezekre a szavakra nem volt felkészülve. De ahogy a nyugodt szempárba pillantott, mégis becsukta újra a szemét és nagyapára gondolt. Nem lehet baj, ismételtette magában. Mindenki szerette nagyapát, és ő is szerette a többieket.

Újabb ötpercnyi néma csönd után Kossuth megszólalt:

– Megérkezett. Most megkérdezhetitek tőle, ami a jövőtökkel kapcsolatban érdekel titeket.

Senki sem szólalt meg. Abigail arra gondolt, hogy a többiek biztosan őrá várnak. Amíg ő nem kérdez, addig a többiek sem fognak megszólalni.

– Meg fog gyógyulni George keze? – kérdezte. Nyilvánvaló volt, hogy a többieknek is ez jutott először az eszébe.

A pohár a ráhelyezett ujjakkal lassan megindult a felrajzolt betűk felé, ide-oda csúszott, aztán megállt. Kossuth megszólalt:

– Igen.

Megkönnyebbült sóhaj hallatszott. Még akik nem szerették különösebben George-ot, azok is örültek a válasznak. A következő kérdés pár pillanatnyi csend után érkezett:

– Létezik olyan élet, ahol mi nem vagyunk rabjai senkinek?

A pohár megmozdult, és újra bejárta azt az utat, amit az imént. Kossuth ismét hangosan kimondta a választ.

Ahogy sorban érkeztek a kérdések, a rabszolgák szeme csillogóbbá vált. Eddig ismeretlen világ körvonalai rajzolódtak ki a durva gerendákból és deszkákból kifaragott barakk mélyén, a lámpafény mellett.

Messze elmúlt már az az idő, amikor a rabszolgák nyugodni szoktak térni. Abigail nagyon álmosnak érezte magát. Ujját továbbra is a poháron tartva becsukta a szemét. Próbálta elhinni, hogy nagyapa most velük van. Nem gondolta volna, hogy valaha ők még találkoznak. És most idejött egy idegen, aki azt mondta, hogy nagyapa velük van... Abigail már nem hallotta, hogy milyen kérdéseket tesznek fel a többiek, azt is csak homályosan érezte, hogy a pohár ide-oda siklik az ujjá alatt. Sokszorosán elég volt neki az a béke is, ami eltöltötte.

Tisztán látta az arcát a levegőben. Tekintetében nyugalom és tisztaság. Szétnézett maga körül, hogy mások is látják-e azt, amit ő, de a többiek továbbra is az asztalt nézték, rajta a betűket. Abigail nagyon nyugodtnak érezte magát. Mint még soha életében. Egyszerre megértette: minden pillanat, amit megél, a helyére kerül az életében. A jó és a rossz, ami vele történt és történni fog, az övé. Mély levegőt vett.

Kocsit látott emberekkel, eléje befogott lovakkal. Egy kis folyón keltek át. A víz csak a kerekekig ért. A lovak nekifeszültek, és minden erejüket megfeszítve, a sodrással és az uszadékfák áramával szemben áthúzták a kocsit a

túloldalra. Átérték, leugráltak a kocsiról és szétnéztek a parton. Abigail is közöttük volt.

Érezte, hogy arrafelé egy másik világ kezdődik. És érezte a saját bátorságát is. Menj te is velük! Vesd meg a lábad a parton! Éld az életed!

Nem fogsz emlékezni a régi házra, építész majd helyette egyet magadnak. Elegyengeted a földet a ház körül, így bármelyik irányban elindulhatsz, ha kilepsz, és akármelyik irányból haza is érhetsz. Amerikában maradsz. Ha fát ültetsz a ház mellé, akkor tavasszal leveleket hoz, és te megnézheted őket, amikor rájuk süt a nap, és azt is, amikor eső csillan meg rajtuk. Ha rád süt a nap, meleged lesz, ha eső áztat, vizes leszel. Ha úgy döntesz, fennmaradsz és ébren leszel az estében. Gondolkodsz, hogy mit fogsz csinálni másnap. Ha úgy döntesz, alszol a házában. A te házád. Reggel felébredsz, és megéled a következő napodat. Megéled a következő napodat, Abigail. Abigail Amerikában. Abigail...

Valaki megrázta a könyökét.

– Abigail!

Hirtelen magához tért. Azt nem tudta, hogy mennyi ideig nem figyelhetett, de azt látta, hogy a többiek ujjá már nincs a poháron. Ezek szerint minden kérdésükre választ kaptak.

– Elénekeljük, de csak halkan, az Amazing grace-t – mondta Abigailnak az egyik fiatal lány. Énekelj te is!

Aztán, mintegy ösztönzésként, hozzátette:

– Az úr is velünk énekel!

Elkezdte a dalt, a többiek pedig csatlakoztak. Mindenki ismerte a dal szövegét. Ez volt a menedékük, az otthonuk régóta.

Csodálatos kegyelem, milyen édes a hang, ami
megmentett egy olyan nyomorultat, mint én.
Már elvesztem, de most meglettem,
vak voltam, de most látok.

A kegyelem tanította szívemet félni
és a kegyelem könnyített félelmeimen.
Milyen értékesnek tűnt az a kegyelem
a percben, amikor hinni kezdtem.

Sok veszélyen, erőfeszítésen és kelepcén át,
már meg is érkeztünk.
Kegyelem hozott ily messze épségben
és kegyelem vezet majd haza.

Az Úr jót ígért nekem,
szava reményem záloga;
pajzsom lesz ő, és az adag
amíg élek, addig kitart.

Igen, mikor eme hús és szív megáll,
és halandó éltem véget ér;
magamnak tudhatom, e papi ruha alatt,
az öröm és béke életét.

A föld hamarost elolvad, mint a hó,
a nap abbahagyja a sütést,
de Isten, ki létrehívott engemet,
mindörökre megmarad nekem.

A rabszolgák befejezték a dalt, meglepetésükre Kossuth tovább énekelt:

Már tízezer éve itt vagyunk,
fényesen ragyogva, mint csillagunk,
nem fogytak a napok, hogy énekeljük az Isten dicséretét,
mióta először kezdtük el.

Aztán, mintegy magyarázatként, hozzátette:

– Valahol így hallottam ennek a dalnak a befejezését. Már nem tudom, ki énekelt, de bennem így maradt meg.

A rabszolgáknak tetszett az eddig még sohasem hallott befejezés. Újra el-
énekeltették Kossuthal, aztán már hamarosan együtt énekeltek.

Már egyáltalán nem lepődtek meg, amikor Kossuth az éjszaka közepén
felállt és így szólt hozzájuk:

– Ajándékom van számotokra. Nem adhatom át most mindannyiótoknak,
mert feltűnést keltene, ha idehoznám, és ti sem jöhettek ki mind velem. Csak
egyvalaki jöjjön, és az majd elmeséli a többieknek, hogy mit tapasztalt.

Abigailt pillantotta meg a sarokban, és mint aki ismerőst lát, biztatóan
nézett rá.

Abigail, hátában a többiek kíváncsi tekintetével, szó nélkül követte
Kossuthot, ahogy kilépett a barakk ajtaján. Kossuth a gazdaság leghátsó ré-
szébe indult, ahol már nem voltak épületek, csak fák és a gyom. Ha ezen is
túlmennek, átlépnek a képzeletbeli határvonalon és az úton találják magukat.
Az már szökés lenne, gondolta Abigail.

Olyan hirtelen, hogy szinte megrémült, egy lovat vett észre a fák mellett,
aztán mellette egy másikat. És Kossuth kísérelését, az egyik ló hátán. Kossuth
felnyúlt a maga lovának a nyergéhez és két megtömött, bőr utazótáskát emelt
le róla. Nehezek lehetek, látszott a mozdulatból, ahogyan értük nyúlt. Aztán
a földre tette őket. Súlyosan puffantak.

– Arany van ezekben a zsákokban. A jövőtök záloga.

Abigail már nem tudta követni ennek a napnak az eseményeit. Némán állt,
és elfogadta, hogy ami a zsákokban van, az arany, hiszen ez a csodák napja.

– A tiétek. Amikor eljön az idő, hogy már szabadon használhatjátok, jus-
son eszetekbe, hogy ezt mindannyiótoknak adtam. Mondd el a többieknek
is. És ha addigra gyereke születne valamelyik nőnek, a gyerek is ugyanannyit
kapjon, mint a többiek.

Abigail gondolat nélkül bólintott. Értette, amit az ismeretlen mondott, és
tudomásul vette.

– Ha ezt a két táskát errefelé elásnánk, és a lehető legjobban eltüntetnénk
a nyomait, megtalálhatná valaki akaratlanul?

Abigail töprengett egy keveset.

– Nem hiszem, uram. Senki nem jár errefelé. Aki a gazdaságba akar be-
jönni, a túloldalról érkezik. Munka sem akad erre, hogy valakit ideküldenének.

Kossuth és a társa szó nélkül ásókat vett le a nyergekből, és az egyik fától pár méterre ásni kezdtek.

– Jegyezd meg ezt a helyet! Itt vagyunk e mellett a fa mellett, és ott ásunk, amerre a legvastagabb ága néz, a fától három lépésre.

A gödör gyorsan mélyült, a nemrég esett nagy esők vize puhává tette a talajt. A két táskát kátrányos vászonba csavarták és a gödörbe tették. Annyi földet tettek csak rá, hogy ne púposodjon fel; a többi szétszórták. Törmeléket szedtek a földről és beszórták vele az ásás nyomát. Semmi sem árulta el, hogy valakik megbolygatták a földet azon a helyen.

Kossuth Abigailhez lépett:

– Ne felejtse el ezt a helyet! És ne felejtse el a mai napot sem.

Ahogy Kossuth fel akart ülni a lóra, Abigail hirtelen megszólalt:

– Mesélt, uram, a barátjáról, aki Afrikába készült.

Kossuth bólintott.

– És maga akkor hova szeretett volna eljutni?

– Amerikába – mondta Kossuth.

Körülnézett az éjszakában, hallgatta egy pillanatra a csendet. Aztán felszállt a lovára.

– Tudod, előbb vagy utóbb, de mindenki hazatalál – szólt oda még utoljára Abigailhez. Azzal elindultak. A két lovas hamarosan eltűnt a lány szeme elől, lovaik patájának a zaját elnyelte a puha föld.

Abigail visszaindult a barakkokhoz. Maga is meglepődött azon, hogy milyen nyugodt. Ha valaki azt mondta volna neki reggel, hogy estére aranyuk lesz, nem tudta volna elképzelni, hogy ne kezdjen ugrálni, kiabálni. Ehelyett lassan, csendben lépdelt csak a barakk felé. Úgy érezte, hogy ha akarná, felemelkedne a földről. Mosolyognia kellett ettől az érzéstől.

Benyitott az ajtón. Rögtön nekiszegezték az első kérdést.

– Az úr merre van?

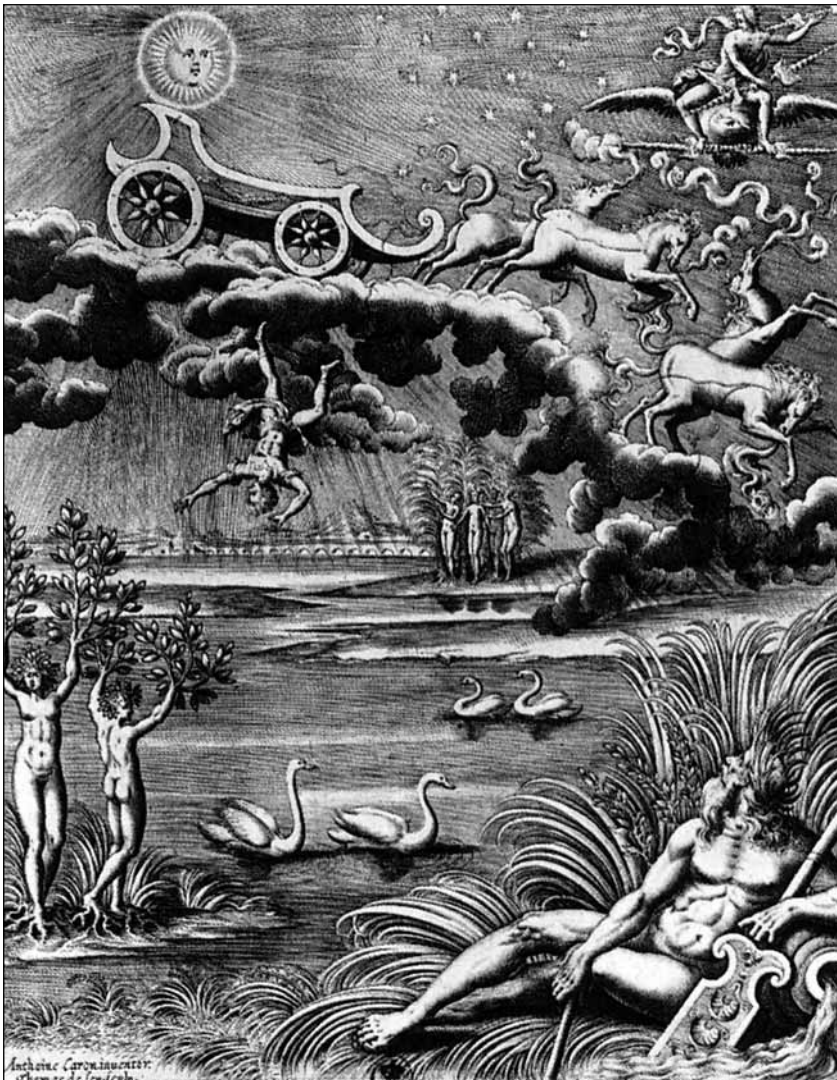
Meglepte ez a türelmetlenség. Most már nem kell semmivel sem sietniük, gondolta. Megvonta a vállát.

– Talán hazaindult.

Phaethon bukása. IV. századi szarkofág. Roma, Villa Borghese

Caron Antoine (1521–1599): *Phaethon*. Thomas de Leu metszete, 1614